

ESTUDI D'IMPACTE I INTEGRACIÓ PAISATGÍSTICA PER A LA RECONSTRUCCIÓ D'UNA BORDA

TITULARS

PERE CARRASCAL RIBAS
ROSA MARIA UÑÓ GIRBAU

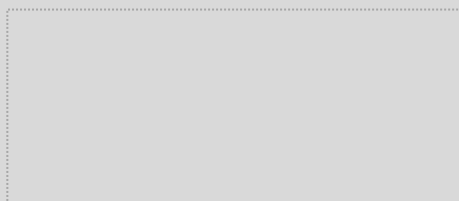
Paratge Bories
Polígon 10, Parcel·la 739
Arriu d'Aiguamòg
25598 – Naut Aran (Lleida)
Agost de 2020

Ma. DEL MAR CARRASCAL UÑÓ
ARQUITECTA (COL. 53.054-9)

PMP Impacto Ingeniería, S.L.
C/ Sant Ramon, 103
08290 - Cerdanyola del Vallès

T. 93 580 89 64
info@pmpimpacto.com
www.pmpimpacto.com

PROJECTE:

**ESTUDI D'IMPACTE I INTEGRACIÓ PAISATGÍSTICA
PER A LA RECONSTRUCCIÓ D'UNA BORDA PREEXISTENT DE TIPOLOGIA "A"**

TITULARS:

**PERE CARRASCAL RIBAS
ROSA MARIA UÑÓ GIRBAU**

EMPLAÇAMENT:

**Paratge Bories
Polígon 10, Parcel·la 739
Arriu d'Aiguamòg
25598 – Naut Aran (Lleida)**

INDEX

1. DADES BÀSIQUES.....	7
1.1. Objecte.....	7
1.2. Titulars.....	7
1.3. Adreça a efectes de notificacions	7
1.4. Autora del present estudi	7
1.5. Emplaçament de la borda a reconstruir	8
1.6. Accés.....	8
1.7. Superfícies.....	8
2. PLANEJAMENT VIGENT I INSTRUMENTS DE PAISATGE	11
3. PAISATGE A ESCALA TERRITORIAL	20
3.1. Descripció i components.....	20
3.2. Dinàmiques	20
3.3. Valors.....	21
4. PAISATGE DEL LLOC I PROJECTE.....	21
4.1. Descripció i visibilitat de l'emplaçament	21
4.2. Programa i requisits del projecte.....	27
4.3. Visió integral del projecte	37
4.4. Anàlisi sistemàtic de les transformacions	40
5. ESTRATÈGIES, CRITERIS I MESURES D'INTEGRACIÓ.....	43
5.1. Estratègies.....	43
5.2. Criteris.....	43
5.3. Mesures d'integració	44
6. CONCLUSIONS	44

1. DADES BÀSIQUES

1.1. Objecte

L'objecte d'aquesta memòria gràfica i escrita és estudiar amb detall l'impacte visual i la integració paisatgística del projecte de reconstrucció d'una borda preexistent de tipologia "A" a la Val d'Aran.

Síntesi de l'actuació que es pretén dur a terme:

- Reconstrucció d'una borda preexistent a l'Arriu d'Aiguamòg (Naut Aran) per tal de recuperar i protegir el patrimoni arquitectònic característic dels sòls rústics de la Vall d'Aran.
- Reprendre l'ús tradicional i de lleure familiar de l'antiga borda.
- Vetllar pel manteniment dels prats de dall de la parcel·la.

1.2. Titulars

En **Pere Carrascal Ribas**, proveït del D.N.I. núm. 39.005.775-Y i na **Rosa Maria Uñó Girbau**, proveïda amb D.N.I. núm. 39.018.195-Y, ambdós actuant en nom i representació pròpia, i amb domicili particular al Carrer dera Palha, 11, de Tredós (Naut Aran).

1.3. Adreça a efectes de notificacions

Amb la finalitat d'agilitzar les comunicacions escrites i electròniques, el domicili a efectes de notificacions serà el següent:

Pere Carrascal Ribas
Carrer de Sant Ramon, 103
08290 – Cerdanyola del Vallès
(Barcelona)

Telèfon: 93 580 89 64
Mòbil: 619 29 46 61
e-mail: carrascalribas@gmail.com

1.4. Autora del present estudi

Ma. del Mar Carrascal Uñó, arquitecta, col·legiada núm. 53.054-9 pel Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, proveïda del D.N.I. núm. 46.802.853-S.

1.5. Emplaçament de la borda a reconstruir

Situació:

Paratge Bories
Polígon 10, Parcel·la 739
Arriu d'Aiguamòg
25598 – Naut Aran (Lleida)

Referència cadastral de la finca:

Parcel·la cadastral: **25233A0 1000739 0000 IS**

Coordenades UTM del lloc:

E(X): 329197 m
N(Y): 4726825 m

1.6. Accés

L'accés a la parcel·la on s'ubica la borda a reconstruir, es realitza des del vial que comunica la població de Salardú amb els Banhs de Tredós.

Des del mur de la presa d'Aiguamòg es troba a una distància de 2,3 km.

1.7. Superfícies

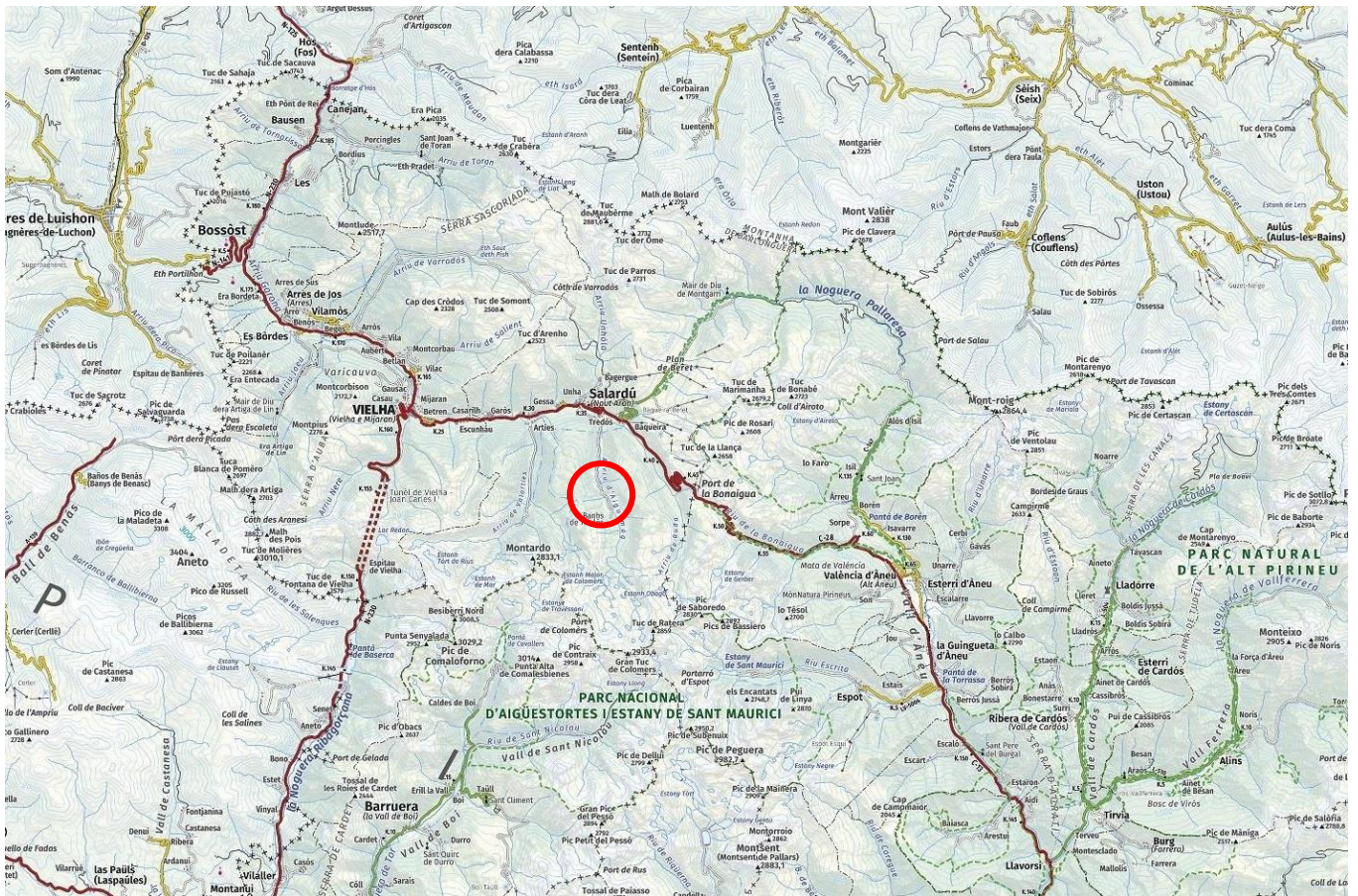
La superfície de la parcel·la 739 on es troba situada la borda és de 11.002 m², encara que la totalitat de la finca (parcel·les 738 i 739) té una superfície de 16.227 m².

La superfície en planta que ocupa la borda és de 40,43 m².

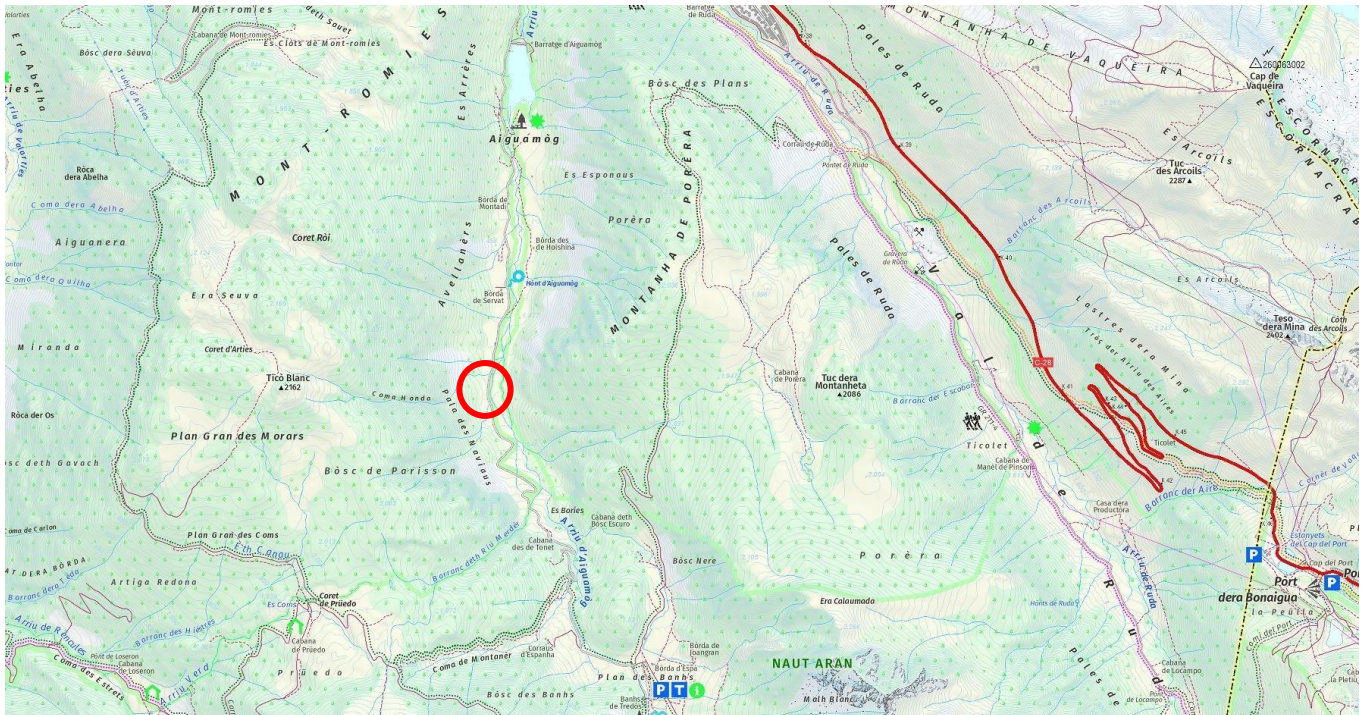
Les superfícies resultants després de la reconstrucció seran les següents:

	Superfície
Planta soterrani	20,21 m ²
Planta baixa	40,43 m ²
Planta humarau	22,45 m ²
Total	83,09 m²

SITUACIÓ
Comarca: Val d'Aran
Municipi: Naut Aran

Mapa topogràfic de l'emplaçament

Ortofotomapa de l'emplaçament

2. PLANEJAMENT VIGENT I INSTRUMENTS DE PAISATGE

Base legal

- Decret 343/2006, de 19 de setembre, pel qual es desenvolupa la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge, i es regulen els estudis i informes d'impacte i integració paisatgística.
- Decret legislatiu 1/2005, de 26 de juliol, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'urbanisme.

Planejament

El marc de planejament urbanístic i territorial vigent vé establert per les figures següents:

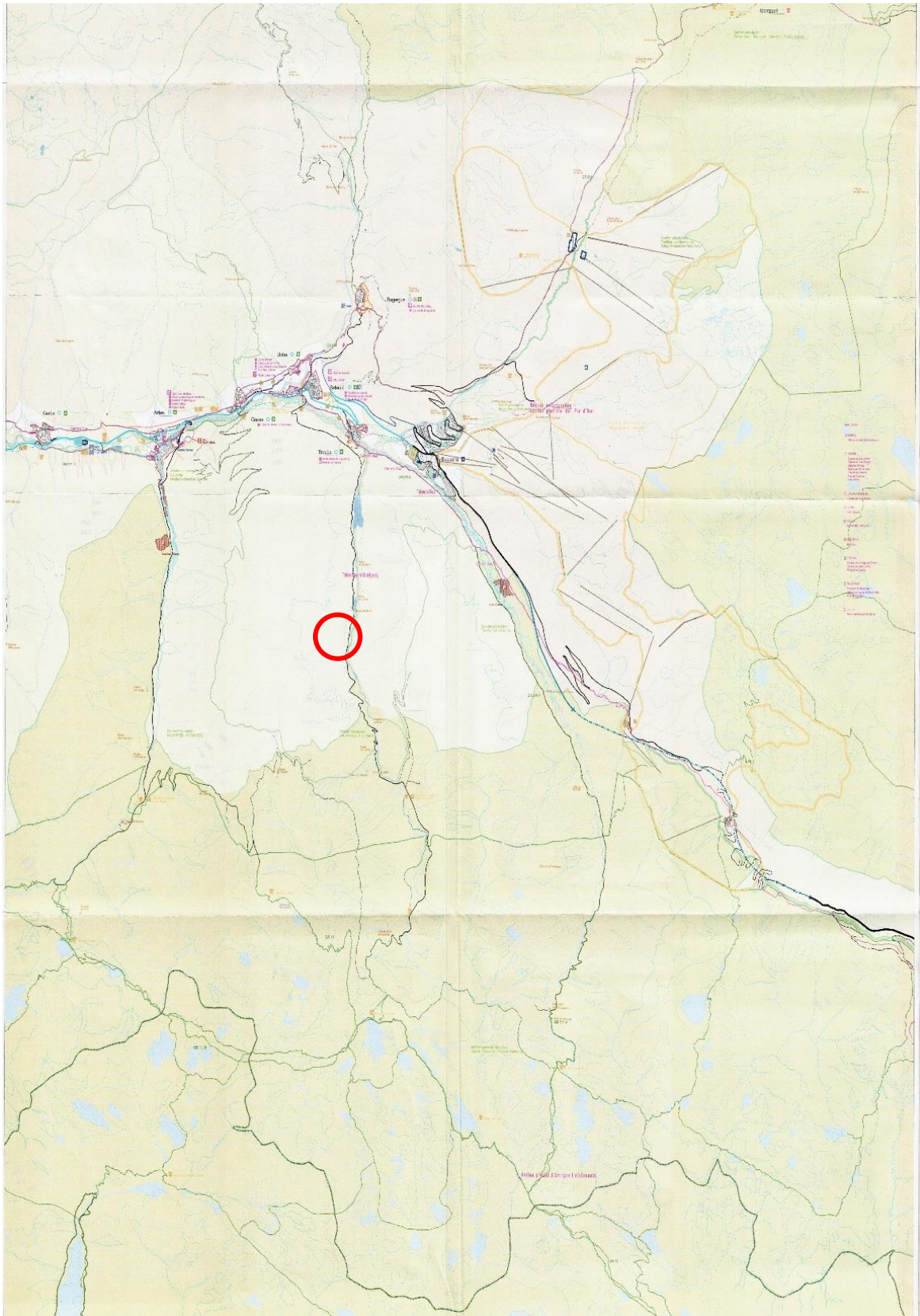
- Revisió de les Normes subsidiàries i complementàries de la Val d'Aran al municipi de Naut Aran (NN.SS. de Naut Aran), aprovades definitivament pel Conseller de Política Territorial i Obres Públiques, en data 20 de juny de 2002.
- Text refós articulat de les Normes subsidiàries de planejament, amb el vist-i-plau de la C.T.U. de Lleida, de 30 de març de 2005.
- Pla territorial parcial de l'Alt Pirineu i Aran, aprovat definitivament pel Govern de Catalunya, en data 25 de juliol de 2006 i publicat al DOGC número 4.714, de 7 de setembre de 2006.
- Pla director urbanístic de la Val d'Aran, aprovat pel Conseller de Política Territorial i Obres Públiques, en data 28 de juny de 2010 i publicat al D.O.G.C. número 5.674 de 20 de juliol de 2010.
- Modificació del Pla director urbanístic de la Val d'Aran que comprèn els municipis de Bausen, Canejan, Les, Bossòst, Arres, Vilamòs, Es Bòrdes, Vielha e Mijaran i Naut Aran (publicat al D.O.G.C. número 6.843 de data 1 d'abril de 2015).
- Catàleg de paisatge de l'Alt Pirineu i Aran, elaborat per l'Observatori del Paisatge, lliurat al Departament de Territori i Sostenibilitat el 29 de juliol de 2011 i aprovat definitivament el 3 d'abril de 2013 (Edicte de 9 d'abril de 2013, sobre una resolució del conseller de Territori i Sostenibilitat d'aprovació definitiva del Catàleg de paisatge de l'Alt Pirineu i Aran).

El Pla Director Urbanístic de la Val d'Aran (d'ara endavant el Pla o, en acrònim, PDUVA) comprèn la totalitat de l'Aran i, per tant, els municipis d'Arres, Bausen, Canejan, Es Bòrdes, Bossòst, Les, Naut Aran, Vielha e Mijaran i Vilamòs; i estableix les determinacions de protecció i foment del patrimoni ambiental, cultural, social i econòmic que han de ser respectades i desenvolupades

La parcel·la on s'actuarà té la classificació de:

Sistema d'espai obert
Sòl no urbanitzable

Plànol d'Ordenació territorial. Modificació puntual del Pla Director Urbanístic de la Val d'Aran.
Any 2015.

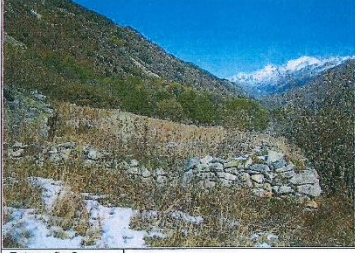

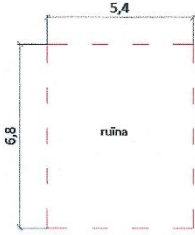
Inventari o catàleg de bordes i cabanes del Conselh Generau d'Aran

La borda a reconstruir es troba inclosa a l'inventari de bordes elaborada pels tècnics del Conselh Generau d'Aran, amb número de fitxa NAG035.

Complint amb l'article 117.5 del Pla, la ubicació i dimensions en planta de l'edificació a reconstruir coincidirán estrictament amb la traça de les runes identificades.

LOCALITZACIÓ			
Num. Ref.: NAG035			
Objecte	Ruïna	Comarca	Val d'Aran
Propietat	Privada	Municipi	Naut Aran
Data localització	04/10/10	Àrea	Aiguamòg
Cota	1.455 m	Toponímia zona	Arriu d'Aiguamòg
coord. UTM Latitud	329197	Ús aparent	
coord. UTM Longitud	4726825	Propietari	
DADES CADASTRALS			
Parcel·la		Edificació	
Ref. cadastral	25233A01000739	Ref. cadastral	-
Titular cadastral		Titular cadastral	-
Localització	Polígon 10 Parcel·la 739 Arriu d'Aiguamòg, Naut Aran (Lleida)	Localització	-
Classe	Rústic	Classe	-
Ús	Agrari	Ús	-
Sup. sòl	11.002 m ²	Sup. construïda	-
		Sup. sòl	-
		Data de construcció	-
NORMATIVA			
PDVA		Accés	Rodat
Qualificació urbanística		Distància a vial	
Règim Especial de Protecció		Distància a llera	
Expedient obert		Serveis	
DESCRIPCIÓ / ANOTACIONS			
<p>Es percep el perímetre de la borda però no resta cap mur sencer. Estat: ruïna Vinculat amb NAG036</p>			
VISTA AÈRIA IMMOBLE		IMATGE CADASTRAL	
			

Fitxa NAG035 del Conselh Generau d'Aran.

DOCUMENTACIÓ GRÀFICA (I)		Arxiu: NAG035_01-02	
Carpeta imatges: NAG_AIGUAMOG		Fotografia 2	
Fotografia 1		Fotografia 4	
Fotografia 3		Fotografia 4	
DOCUMENTACIÓ GRÀFICA (II)		Arxiu: NAG035	
Carpeta arxiu cad:		Croquis	
 <p>5,4</p> <p>6,8</p> <p>ruïna</p>			

Fitxa NAG035 del Conselh Generau d'Aran, on apareix la borda.

Acta de presència del notari. Any 2004

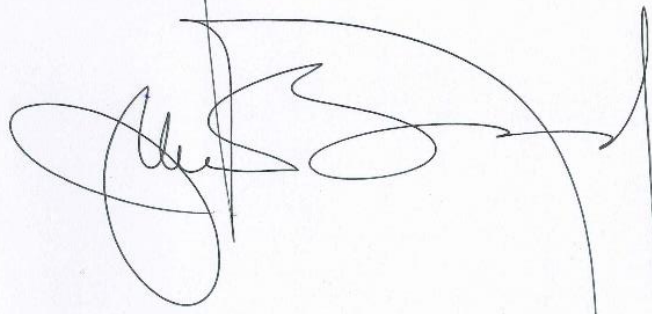

ES COPIA EXACTA DE LA MATRIZ NUMERO AL PRINCIPIO
INDICADO DE MI PROTOCOLO GENERAL CORRIENTE, Y PARA
P.M.P. CARRASCAL, S.L., LA EXPIDO EN VIELHA, EL DIA
DIECISIETE DE MAYO DE 2004, EN CINCO FOLIOS DE PAPEL
COMUN DE USO EN ESTE DISTRITO POR ESPECIAL PRIVILEGIO
DEL VALLE DE ARAN, DOY FE.

3. PAISATGE A ESCALA TERRITORIAL

3.1. Descripció i components

Era Nauta Val d'Aran es troba situada als Pirineus centrals, i engloba la part més oriental de la Val d'Aran.

És una vall amb uns trets físics marcadament d'origen glacial, on predominen els paisatges d'alta muntanya antropitzada, especialment per les nombroses pastures i el desenvolupament urbanístic lligat a l'esquí.

Aiguamòg és una vall penjada de la Val d'Aran, que neix al circ glacial de Colomèrs i desaigua a la Garona molt a prop de Salardú. La Garona és un riu atlàntic de règim pluvionival que creua la vall d'est a oest de l'Aran.

La zona té un clima en el qual hi juga un paper primordial l'accidentada orografia de la zona; les precipitacions són altes i això condiona de manera decisiva la vegetació i la fauna d'era Nauta Val d'Aran i en fan una zona singular.

A mig vessant de la muntanya de la Val d'Aiguamòg es troba una zona de camps de conreu i prats dalladors separats per línies d'arbres i petites clapes de bosc de faigs i bedolls. El paisatge que trobem de freixenedes i avellanedes són el resultat de la intensa explotació d'antigues arbredes. És en aquesta zona on es troba el nostre àmbit d'actuació.

Els boscos de Naut Aran són subalpins de pi negre. Als solells s'hi fa la pineda de pi negre (*Arctostaphylo-Pinetum uncinatae*), mentre que a les obagues, molt més innivades, hi creix la pineda (*Rhododentro-Pinetum uncinatae*) i les avetoses. En aquesta zona hi tenen gran importància les landes i pastures, i també els prats dalladors.

3.2. Dinàmiques

Els assentaments medievals que van donar lloc a pobles com Gessa, Salardú i Tredòs mostren una plena dependència de les pastures d'altitud, com el cas dels rasos alpins del Plan de Beret, que es dividien entre aquestes tres comunitats.

Entre els segles XV i XVIII les terres a l'entorn de l'eix fluvial havien estat premeditadament deforestades, tant per l'activitat agrícola com per la defensiva, produïnt importants canvis en la vegetació als vessants baixos. Els boscos de la vall alta possiblement foren arrasats molt abans que els seus veïns d'aigües avall. Aquests són alguns fets determinants per explicar l'actual distribució fitosociològica.

Els canvis en els règims de la propietat de la terra, de col·lectiva a particular, i el refredament climàtic a partir del segle XVI, donaren lloc a una profunda reestructuració del paisatge rural amb l'abandonament del cultiu de vinya i el reforçament de la ramaderia. En aquella època l'economia d'aquest territori es fonamentava sobretot en la ramaderia, la silvicultura -manteniment i explotació dels boscos- i, en menor mesura, en l'agricultura, aquesta última situada a les parts baixes de les muntanyes, a les proximitats de la Garona.

Els terrenys eren molt més aptes per a la ramaderia i la silvicultura donades les grans alçades d'aquesta zona, amb gran quantitat de prats i boscos. Acompanyant aquestes activitats també s'hi sumava

l'extracció de matèries primeres, de minerals i fusta.

A partir del segle XX el paisatge ha anat canviant per la introducció de noves activitats com la indústria hidroelèctrica i el desenvolupament del turisme relacionat amb l'esquí, que han comportat importants canvis en el paisatge.

El paisatge contemporani d'era Nauta Val d'Aran és fruit d'aquestes dinàmiques. Els boscos han assolit una major superfície i s'han perdut molts camps i prats degut a la manca de mà d'obra i de treball al camp. El creixement urbà s'ha donat per tal de donar resposta a la demanda de turisme residencial estacional.

3.3. Valors

Els principals valors en el paisatge de la val d'Aiguamòg són els valors naturals i estètics.

Com a valors naturals trobem:

- Els paisatges propis com ara petits llacs d'origen glacial al capdamunt de les muntanyes.
- La val d'Aiguamòg, juntament amb la capçalera de Ruda, i la seva flora alpina i tranquil·litat són un marc incomparable per gaudir dels paisatges naturals, que cal preservar.
- L'abundància de neu, que dóna lloc a una floració primaveral exuberant i una gran verdor estival.

Com a valors estètics trobem:

- El fons escènic del circ de Colomers i l'entrada al Parc Nacional d'Aigüestortes per la ribera d'Aiguamòg, que conforma un conjunt únic.
- L'arquitectura vernacular dels nuclis històrics.
- La combinació de prats alpins, extensos boscos d'intensa verdor, cims rocallosos i nevats i valls estretes, on es van succeint els pobles aranesos, amb els campanars com a fita visual.
- Extenses pastures dels vessants de solana, en contrast cromàtic amb les denses pinedes de les obagues.

4. PAISATGE DEL LLOC I PROJECTE

4.1. Descripció i visibilitat de l'emplaçament

Estructura del lloc

Les glaceres quaternàries van modelar les valls en artesa, característiques d'aquesta zona, com la vall principal de la Garona i les valls penjades laterals de Ruda, Aiguamòg, Valarties i Unhòla. Aquestes valls estan recobertes de boscos de pi negre i avets.

Els grans cims envolten el curs dels rius, amb pics emblemàtics com el Maubèrme, Marimanha o Montardo.

La val d'Aiguamòg té un baix grau d'antropització, és a dir, és una vall on l'empremta humana es redueix a les pastures, els prats de dall i a les bordes i cabanes destinades a l'activitat agrícola.

En el nostre cas, els prats de dall que trobem a la zona es troben separats entre ells per petits murs de pedra i arbres que sovint voregen els camins.

Anàlisi de la visibilitat

La conca visual de la borda s'ha definit a partir de les visites al lloc.

La borda té una orientació nord-sud, perpendicular a la vall i té obertures a les façanes nord, sud i est.

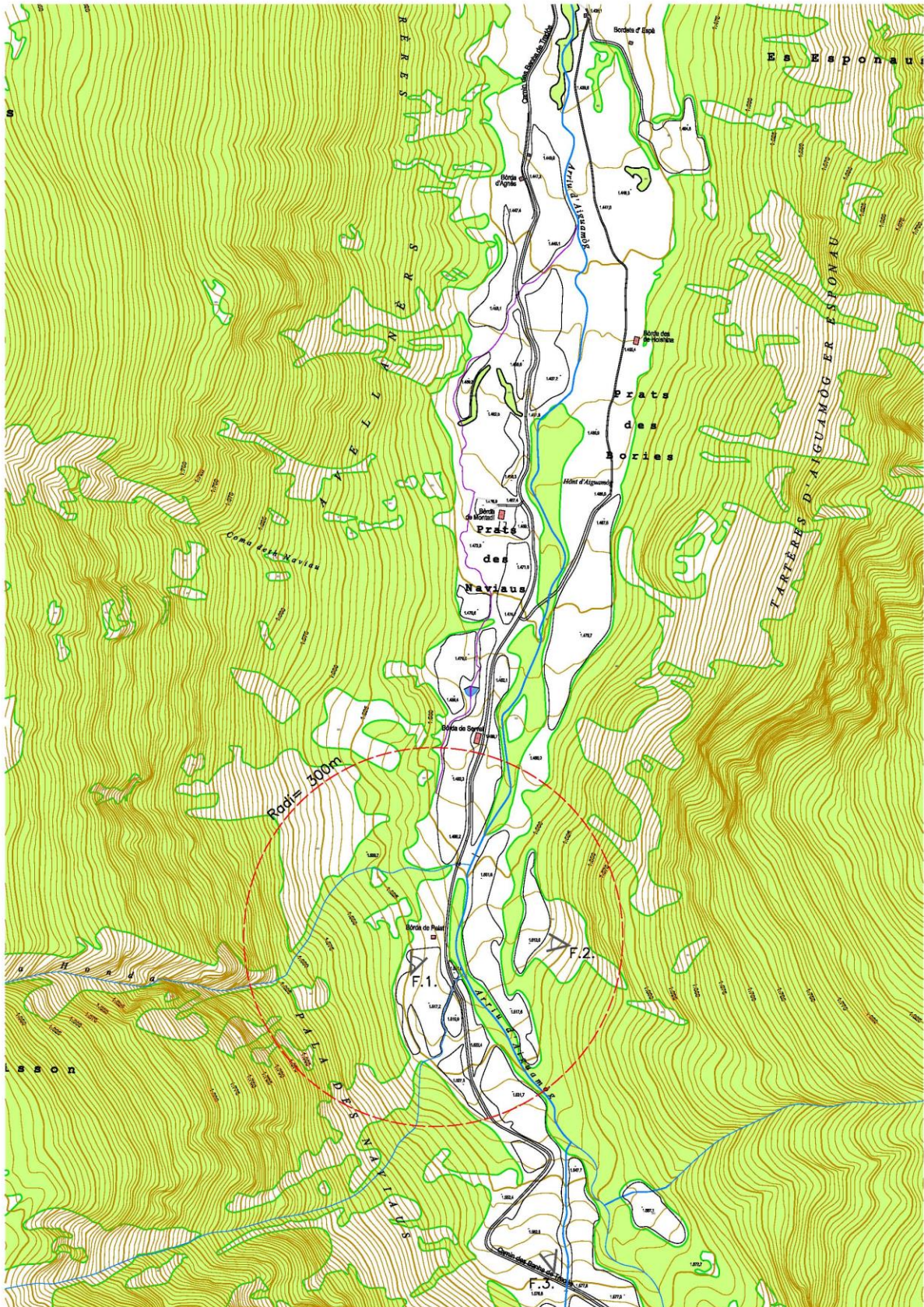
S'ha representat en imatge en planta adjunta un radi de 300 m, considerant que els punts situats a menys de 300 metres són els que tindran una visió més nítida de la borda. Els punts situats a més de 300 m es considera que la rellevància visual és menor. Des d'aquesta distància ja serà més difícil distingir la borda, perquè el volum construït serà petit, i s'utilitzarà la mateixa pedra de l'entorn per construir les façanes.

Pujant cap als Banhs de Tredós i mirant en direcció sud, l'edificació quedarà a mà dreta i es podrà apreciar l'alçada de la borda, tot i que quedarà bastant difuminada per l'arbrat abundant dels marges de la carretera.

Baixant pel Camin des Banhs de Tredós i mirant en direcció nord, hi ha una antiga "cabanyera" de murets de pedra i arbrat abundant format per avellaners que fan que la visió de la borda quedi bastant difuminada.

L'edificació tindrà una alçada similar als arbres de l'entorn. A la façana est hi ha uns avellaners existents que dificulten la visió de la borda i que es mantindran.

Conca visual de la borda. La borda es troba al costat de la carretera, elevada uns metres.

Imatge aèria de l'àmbit.

F.1. Fotografia presa des de la mateixa parcel·la.

F.2. Fotografia presa des de la tartera situada a l'altre costat del riu.

F.3. Fotografia presa des de la carretera, a la zona “des Naviaus”

Alternatives d'ubicació

En tractar-se de la reconstrucció d'una borda preexistent, no s'han avaluat altres alternatives d'ubicació.

La proporció i la posició de l'edificació en relació amb els altres elements del paisatge rústic (arbrat, tanques de pedra...) no es modificarà.

Complint amb l'article 117.5 del PDUVA, la ubicació i dimensions en planta de l'edificació reconstruïda coincidiran estrictament amb la de la traça de les runes identificades.

Plànol topogràfic de la parcel·la, on s'observa la traça de la borda preexistent

4.2. Programa i requisits del projecte

Finalitat

L'objectiu de l'actuació és reconstruir la borda preexistent per destinar-la a l'ús de lleure familiar, conservant els valors de l'arquitectura vernacular de la zona. Al mateix temps, també es vol afavorir el manteniment dels prats que l'envolten.

La borda era anterior a l'entrada en vigor de la primera figura de planejament general del municipi i acredita un valor històric que cal preservar.

Justificació del projecte

Una *borda* era una construcció situada fora dels nuclis urbans, lligada a l'explotació agrícola i ramadera i destinada tradicionalment a la guarda i emmagatzematge de l'herba dallada dels prats. També servia per allotjar el bestiar. Atès que les bordes i cabanes servien també tradicionalment de refugi ocasional de pastors, les seves famílies i propietaris dels ramats, s'admet com a ús compatible el de lleure familiar.

Ús admès

Es complirà amb l'article 111.2 del Pla, on es defineix l'ús de lleure familiar com l'ús tradicional en bordes i cabanes de la Val d'Aran, compatible amb els usos rústics propis del sòl no urbanitzable, que comporta l'estança o la permanència esporàdica i no permanent d'una persona o grup reduït de persones en

aquestes edificacions per a gaudir del seu entorn i per a preservar-lo, sense suposar mai una activitat econòmica.

Vinculació amb habitatge existent

Per altra banda, la finca on es troba situada la borda està vinculada registralment a un habitatge localitzat a la Val d'Aran (Vielha), essent ambdós propietat de les mateixes persones.

Tipus d'intervenció

La intervenció s'admet seguint els criteris d'intervenció del PDUVA, ja que segons l'article 115.1 es centra en la protecció i recuperació d'elements específics del patrimoni rústic tradicional. En el nostre cas, com que l'edificació es troba en estat ruïnós es tractaria d'una reconstrucció.

Requisits tècnics i processos

El projecte de rehabilitació de les preexistències complirà amb la normativa descrita als articles 116 al 125 i, especialment, garanteix el respecte de la configuració morfològica i volumètrica, els materials de construcció, els acabats i el cromatisme.

Estudi de les bordes i cabanes de l'entorn

D'acord amb aquests condicionants de partida s'ha estudiat l'arquitectura de les bordes i cabanes de l'entorn. Les conclusions principals obtingudes són les següents:

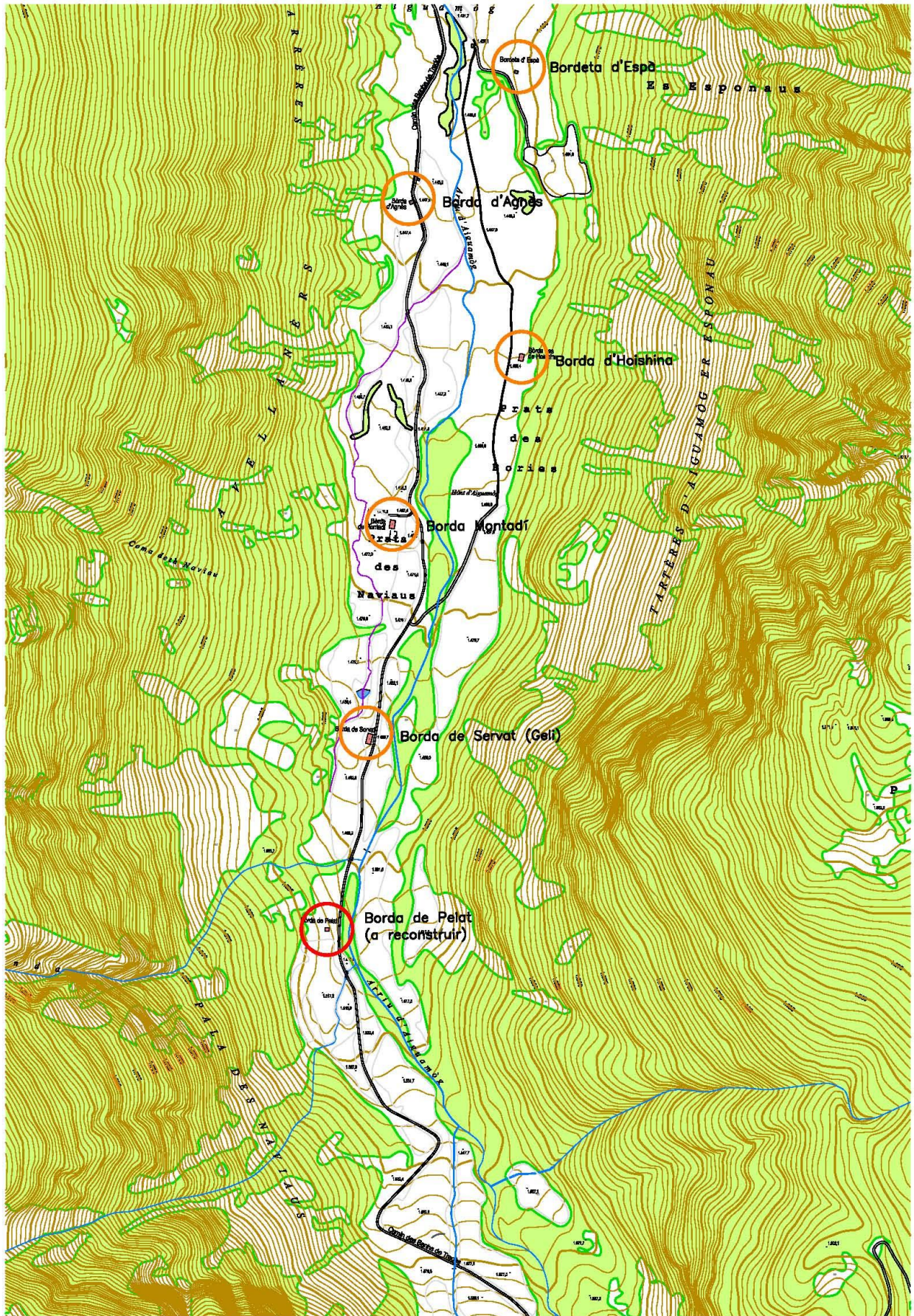
- Les bordes de la zona mostren un predomini de volums simples, cobertes a dues vessants construïdes amb bigues de fusta i acabades amb lloses de pissarra.
- Per garantir la solidesa de l'edificació, sovint s'aprofita el desnivell del terreny per soterrar una part de l'edifici.
- Els materials principals emprats per a la construcció de les façanes són la pedra del país de formes irregulars i la fusta. Algunes mostren un acabat parcialment arrebossat.
- Els materials utilitzats en els marcs són la fusta i la pedra.
- El nombre i la dimensió de les finestres és reduïda comparat amb les dels habitatges de les poblacions properes. Es tanquen mitjançant un o dos porticons de fusta.
- Predomini de façanes sense cap obertura a l'exterior.
- Alguna de les bordes estudiades disposa de balcó, tot i que no són originaris.
- Alguna de les bordes ha sofert alteracions exteriors, amb l'aparició d'estructures auxiliars desmuntables.
- Les cobertes es caracteritzen per la seva forta inclinació.

S'adjunta plànol on s'emplacen les bordes d'aquest entorn estudiades.

Són les següents:

- 1.- Borda d'Agnès
- 2.- Borda de Montadí
- 3.- Borda de Servat (actualment de Geli)
- 4.- Bordeta d'Espà
- 5.- Borda d'Hoishina

La borda que es pretén reconstruir, s'anomenava "Borda de Pelat", topònim que es conservarà.

1. Borda d'Agnès

F4-5-6. La borda d'Agnès es troba situada a 1,10 km de la presa d'Aiguamòg.

2. Borda de Montadí

F7-8. La borda de Montadí es troba situada a 1,60 km de la presa d'Aiguamòg.

3. Borda de Servat

F9. La borda de Servat es troba situada a 2,00 km de la presa d'Aiguamòg. És la més propera a la nostra actuació. Data de l'any 1842, segons una inscripció que es veu a la pedra situada sobre el llindar de la porta.

F10. Façana sud amb rampa d'accés per salvar el desnivell.

F11. Façana nord sense obertures per protegir-se del mal temps.

3. Borda de Servat

F12-13-14-15.
Detalls constructius:

Les fusteries exteriors són totes de fusta. La reixa de la finestra és de ferro color fosc.

La part inferior del ràfec està rematada amb llosanes de pissarra, igual com la coberta.

Detall de la trobada del brancal de la porta amb el terra mitjançant una pedra, per evitar la pujada de les humitats. Aquest detall es tindrà en compte a l'hora de reconstruir la borda.

4. Bordeta d'Espà

F16. Bordeta d'Espà.
Es tracta d'una borda que no ha patit cap alteració des de la seva construcció.

F17-18-19-20.
Detalls constructius de la Bordeta d'Espà.
S'observa el *penaler* i les bigues interiors de fusta, així com els brancals i llindes de fusta de la porta d'accés.
La coberta té un lleuger canvi d'inclinació en el ràfec.

5. Borda d'Hoishina

F21-22-23-24.
S'observa un predomini de les parts opaques en comparació amb el nombre d'obertures.

4.3. Visió integral del projecte

4.3.1. Encaix del projecte i visió global de l'ordenació

El focus d'interès del projecte és la recuperació de la borda, ja que els espais de l'entorn (prats i bosc) no es modificaran, conservant el seu esperit rural i de pastura.

De l'entorn només es referà el muret de pedra vista que separa el prat de la carretera, reposant les pedres que han caigut com a conseqüència del manteniment d'aquesta via.

En el nostre cas, l'estat ruïnós de l'edificació a intervenir no permet identificar la composició original de la construcció en quant a altura de la façana i pendent de la coberta. Per aquest motiu, com s'ha explicat anteriorment, s'aplicaran els paràmetres regulats als articles 121 de la normativa urbanística del Pla quant a configuració morfològica i volumètrica, i l'article 122 quant a materials, acabats i cromatisme.

La borda a reconstruir té unes dimensions en planta de 7'425 x 5'45 m, per tant es tracta d'una Borda major, de tipologia "A", ja que la distància dels plans exteriors de les dues façanes majors, paral·leles entre sí, supera els 3'5 m.

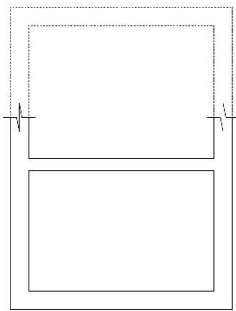
El projecte de reconstrucció de la borda tindrà una superfície construïda de 83'09 m², repartits de la manera següent:

Superfície construïda	
Planta soterrani	20'21 m ²
Planta baixa	40'43 m ²
Planta <i>humarau</i>	22'45 m ²
Total	83'09 m²

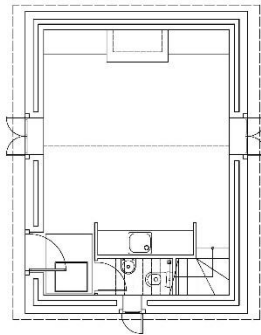
- La planta soterrani: Aquest recinte es destinarà a a l'emmagatzematge de les eines del camp. S'hi accedirà a través d'una trapa situada al terra de l'entrada.
- La planta baixa: Té accés directe des de la cota natural del terreny. Disposarà d'una sala amb office i foc a terra, la cambra higiènica i l'escala d'accés al *humarau*.
- La planta *humarau*: Es deixarà sense compartimentar i sense un ús concret.

Plantes de la borda.

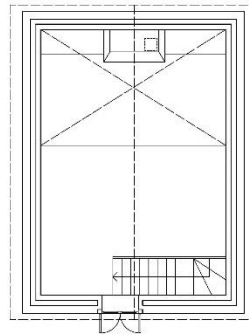
Es pot veure el projecte de reconstrucció proposat amb les tres plantes de l'edifici: soterrani, baixa i humarau.

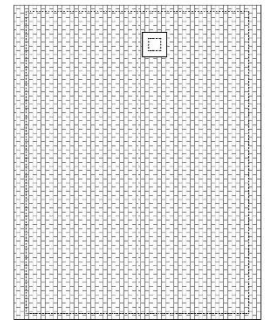
Planta soterrani

Planta Baixa

Planta humarau

Planta coberta

Façanes

Els alçats de la borda permetran constatar la recuperació del volum original. Es construirà amb paredat de pedra del país, de formes irregulars, igual com les bordes de l'entorn.

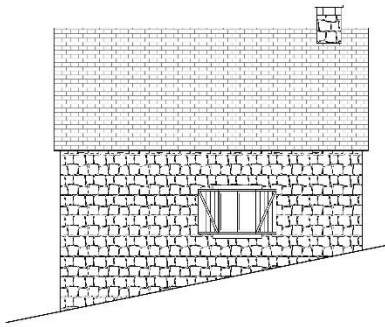
S'ha optat per mantenir les característiques de les obertures pròpies de la zona: austeres, petites i amb brancals i llindes de fusta.

Les fusteries exteriors seràn de fusta de pi, amb bastiment o premarc encastat vist. Les obertures incorporaran contravents de fusta enrasats al pla de façana.

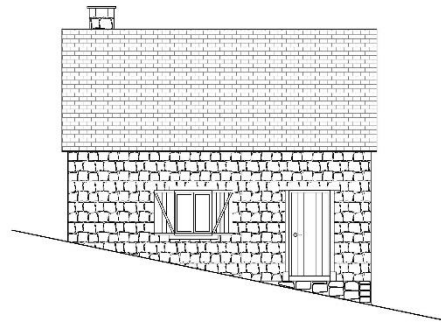
Com que no es conserven fotografies ni restes de com eren antigament les obertures de la borda, el nou disseny es regirà per l'article 121 del PDUVA. Les obertures es distribuïràn de la manera següent:

- A la façana nord, hem optat per ubicar una finestra amb la finalitat d'aprofitar les vistes cap a la vall.
- A la façana sud, hem optat per situar la porta d'accés a la borda i una finestra per afavorir la il·luminació natural.
- A la façana est (tester), en planta baixa una finestra petita de ventilació. A nivell del *penalèr* hem situat una finestra per a il·luminar l' *humarau*.
- A la façana oest (tester) no hi ha cap obertura.

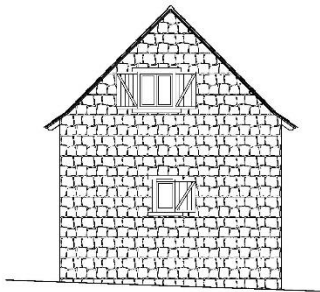
Com a resultat, s'han obtingut unes façanes que mantenen les formes i les proporcions de la zona, amb un predomini de zones opaques per sobre de les parts buides.

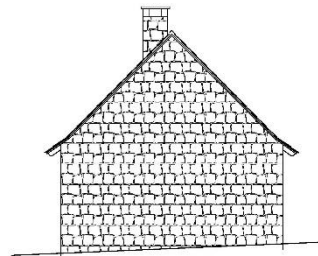
Façana nord

Façana sud (accés)

Façana est

Façana oest

Coberta

L'estat de conservació de la coberta no permet aprofitar les pissarres velles, ja que han desaparegut a causa de robatoris, per la qual cosa s'hauran d'utilitzar lloses noves de pissarra ja tallades, col·locades a trencajunts. D'acord amb el model utilitzat a la zona, la coberta tindrà dues vessants o pales i es construirà amb bigues de fusta. El ràfec sobresortirà un màxim de 30 cm respecte el pla de façana, amb el pla inferior horitzontal de lloses de pissarra.

Per una qüestió de facilitat en el manteniment, s'ha decidit que la coberta no tindrà lucanes.

La xemeneia

Es disposarà d'una xemeneia de forma rectangular amb acabat de pedra vista, per al foc a terra de la sala, una mica per sobre de l'alçada del vèrtex de la coberta.

Seccions

A les seccions amb el terreny s'aprecia la disposició de la borda en relació amb la topografia del lloc.

4.3.2. Valoració global dels canvis induïts pel projecte

La reconstrucció de la borda produirà els següents canvis positius:

- Permetrà mantenir la naturalesa de pastura en els prats d'aquesta finca.
- Comportarà un canvi positiu de la visió actual del lloc, ja que, on actualment hi ha una ruïna coberta de vegetació, apareixerà el volum reconstituït de l'antiga edificació.
- L'ús de materials i tècniques constructives de la zona contribuirà a integrar aquesta edificació amb l'entorn natural.

4.4. Anàlisi sistemàtic de les transformacions

Topografia

L'edificació no alterarà la topografia del terreny, ja que es situarà coincidint estrictament amb el lloc de la traça de les runes identificades.

Vegetació

La vegetació de la vall inclou pi negre, faigs, bedolls, avellaners i avets.

Pel que fa a la vegetació de la finca, es respectarà sempre l'arbrat existent i es vetllarà per el seu manteniment.

Percepció visual

Tot i que la reconstrucció suposa recuperar l'altura dels murs de la borda i la volumetria original, les vistes no s'alteraran en gran manera. Es proposa una edificació discreta i austera.

El fet de respectar el volum i la composició volumètrica original, així com l'ús de materials, tècniques i formes constructives pròpies de la Val d'Aran, contribueix al fet que l'edificació quedi ben integrada en el territori.

Les façanes més exposades visualment venint per la carretera són la nord i la sud, però alhora aquestes façanes són les més baixes, ja que és on es situen els vessants de la coberta de pissarra. A més, la utilització de pedra local com a material de façana fa que hi hagi una bona inserció amb l'entorn.

Fotomuntatge núm. 1

Fotomuntatges núms. 2 i 3

5. ESTRATÈGIES, CRITERIS I MESURES D'INTEGRACIÓ

5.1. Estratègies

L'estratègia del projecte és recuperar l'arquitectura tradicional i potenciar la força del paisatge. Per aquest motiu s'ha optat per reconstruir la borda amb un disseny auster i respectuós amb l'entorn, on el protagonista ha de seguir sent l'espai natural.

S'ha prioritzat l'estratègia d'harmonització, és a dir, la integració de l'element en el paisatge amb un resultat de millora de la qualitat d'aquest paisatge.

En referència a la fesomia de la borda (volumetria, obertures, acabats, cromatisme i entorn) es seguirà una estratègia d'imitació, seguint el mateix model constructiu d'aquesta zona del Pirineu.

5.2. Criteris

La intervenció es regirà en tot moment per respectar les mides, proporcions i forma de l'edificació preexistent i la composició volumètrica determinada pel Pla director urbanístic de la Val d'Aran.

El volum construït serà el més reduït possible, per tal que no interfereixi en la visió del fons escènic singular on ens trobem.

L'alçada de l'edificació estarà relacionada amb l'alçada de la vegetació pròpia del lloc.

En referència a la tipologia de l'edificació, el volum edificat serà homogeni i compacte, igual com les bordes de l'entorn.

Es respectarà l'estructura parcel·lària existent i es minimitzaran els moviments de terra.

No es modificarà la topografia i es conservarà l'arbrat del lloc (avellanedes, fagedes, avets...).

En tractar-se d'una edificació aïllada, es prioritzarà l'estratègia d'harmonització, utilitzant els materials típics de la zona (fusta, pedra del país i pissarra), per tal d'integrar la construcció en el paisatge amb un resultat positiu.

Es referarà l'edificació original el més similar possible a com seria en el seu origen, vetllant per la restitució de les característiques constructives originals de l'edificació i pròpies de l'Aran.

5.3. Mesures d'integració

Les mesures d'integració amb l'entorn que es prendran seran les següents:

1. S'aprofitaran les pedres del país que encara resten al lloc dels murs.
2. Es deixarà la pedra vista en el paredat comú de pedra del país.
3. Es refarà la coberta (inclinació, materials, ràfecs i xemeneia) d'acord amb la normativa urbanística i guiant-nos pels exemples que tenim a la zona.
4. Es dissenyaran les noves obertures (porta i finestres) adaptant-les als criteris generals de la normativa urbanística, tan pel que fa al número com a la posició i a les proporcions, i a la tipologia pròpia de l'Aran.
5. Es deixarà l'entorn de la borda obert, sense cap tipus de tanca perimetral ni definició de límits.
6. No es pavimentarà ni s'enjardinarà cap espai exterior, mantenint el caràcter rural de la finca.
7. No es modificaran els perfils vistos originals del terreny, sinó que es respectarà la topografia.

6. CONCLUSIONS

L'objectiu de l'actuació és reconstruir la borda per a un ús de lleure familiar, com a ús tradicional compatible en bordes d'aquest tipus a la Val d'Aran, per a gaudir del seu entorn i per a preservar-lo.

Amb aquesta actuació es recuperarà i revaloritzarà l'arquitectura d'una borda aranesa, que ara mateix es troba molt degradada, i que històricament havia tingut el paper de configuració del paisatge d'espais oberts d'aquest àmbit territorial.

Els criteris seguits i les mesures exposades persegueixen integrar amb molta cura la borda en el paisatge natural. Amb aquesta intenció s'han estudiat les bordes i cabanes de l'entorn de la Val d'Aiguamòg: la morfologia, les dimensions i els seus sistemes constructius tradicionals (revestiments de pedra, tipus d'obertures, cobertes, i xemeneies).

D'acord amb l'entitat, la naturalesa, l'interès i el valor de les restes arquitectòniques i del paisatge del voltant, s'han satisfet les necessitats d'ús i el programa arquitectònic amb un projecte respectuós, harmònic i integrat amb l'entorn. La intervenció final refarà la volumetria original de la borda sense ampliar-ne la superfície ni la volumetria, i sense alterar les característiques tipològiques originals.

Naut Aran, agost de 2020

Ma. del Mar Carrascal Uñó, arquitecta

Els titulars

7. BIBLIOGRAFIA CONSULTADA

Pàgines web:

- <http://www.ptop.gencat.cat> (Registre de planejament urbanístic de Catalunya)
- <http://www.enciclopedia.cat>
- <http://www.ca.wikipedia.org>

Libres:

- Gran Enciclopèdia Catalana
- Guia d'estudis d'impacte i integració paisatgística. 1a edició. ISBN/ISSN: 978-84-393-8402-1. Generalitat de Catalunya.

Normatives:

- Modificació del Pla director urbanístic de la Val d'Aran que comprèn els municipis de Bausen, Canejan, Les, Bossòst, Arres, Vilamòs, Es Bòrdes, Vielha e Mijaran i Naut Aran (publicat al D.O.G.C. número 6.843 de data 1 d'abril de 2015).
- Catàleg de paisatge de l'Alt Pirineu i Aran. Unitat de paisatge 2: Era Nauta Val d'Aran. Redactat per l' Observatori del paisatge. Departament de Territori i Sostenibilitat. Generalitat de Catalunya.

Fotografia:

- Pere Carrascal Uñó